

Aan het lid van Provinciale Staten,  
mevrouw J.C. Voerman

Datum : 05 JUNI 2018  
Documentnr. : 2018-033.149/23/A.7  
Dossiënummer : K6927  
Behandeld door : O. Slakhorst  
Telefoonnummer : (050)316 4487  
Antwoord op : uw brief van 7 mei 2018  
Bijlage :  
Onderwerp : Schriftelijke vragen over vogelradars en stilstand voorziening  
windmolens Eemshaven

Geachte mevrouw Voerman,

U heeft op 7 mei 2018 namens de fractie van de Partij voor de Dieren statenvragen aan ons gesteld over vogelradars en stilstand voorzieningen windmolens Eemshaven. Met deze brief beantwoorden wij de vragen.

**1) Bent u het met de Partij voor de Dieren eens dat het met betrekking tot de drie genoemde Windturbines (waar relatief veel vogelslachtoffers vallen doordat het park zich precies op de route van trekvogels bevindt) de kortste klap zou zijn om deze te verplaatsen of, indien ze op korte termijn vervangen moeten worden, deze niet meer op dezelfde locatie toe te laten? Graag een onderbouwd antwoord.**

Antwoord: Het is onjuist dat bij met name drie turbines veel aanvaringsslachtoffers onder trekvogels vallen. De vogeltrek vindt over een breed front over de Eemshaven plaats, sterfte van trekvogels is ongeveer gelijk onder alle turbines in de Eemshaven. Er zijn bestaande turbines in de Eemshaven waar relatief veel slachtoffers vallen, dit heeft echter betrekking op lokale vogels. Verplaatsing van deze turbines is thans geen optie, gelet op de bestaande rechten van de windturbine exploitant. Indien de turbines aan vervanging toe zijn zal, mede op basis van het aantal gemonitorde aanvaringsslachtoffers, bezien worden of en zo ja onder welke voorwaarden nieuwe turbines op deze locaties toelaatbaar zijn.

**2) Kunt u op grond van bovengenoemde uitspraken van professor Bouten uitleggen hoe de toezegging om vanaf 2020 windturbines stil te zetten tijdens de trek van vogels, kan worden waargemaakt?**

Antwoord. Professor Bouten heeft aangegeven dat een trekvoorspellingsmodel voor de Eemshaven in 2020 beschikbaar zal zijn, wellicht in eerste instantie deels gebaseerd op het trekvoorspellingsmodel van de Luchtmacht.

**3) Windproducenten lijken grote moeite te hebben met het stilzetten van de windmolens. Het kost geld. Ook een dip in de aanvoer moet volgens hen opgevangen en duur betaald worden. In hoeverre is hun mening van invloed geweest op de huidige, onduidelijke koers van de provincie? Zijn er gesprekken geweest met hen? Wat is daar uit gekomen?**

Antwoord: Er is naar ons oordeel geen sprake van een onduidelijke koers. In de op de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) gebaseerde besluiten voor nieuwe windparken en opgeschaalde windparken op en rond de Eemshaven wordt/is een voorschrift opgenomen dat een reductie van 75% van aanvaringsslachtoffers onder

100 uur/jaar. Er is gesproken met windontwikkelaars, juist ook om te voorkomen dat sprake is van onbalanskosten en bijbehorend risico mbt stroomuitval.

**4) Welke afspraken zijn er met windproducenten gemaakt over nieuw vergunde en opgeschaalde windparken met betrekking tot het stilzetten van turbines? In hoeverre geldt de toezegging voor deze producenten, wanneer een voorspelling van vogelmigratie niet minimaal 30 uur van tevoren gegeven kan worden? Zal de provincie in dat geval het stil zetten ook afdwingen? Wat is uw oordeel over de gemaakte afspraken?**

Antwoord: Het stilzetten is en wordt neergelegd in de Wnb besluiten voor windparken in en rond de Eemshaven. Windparkeigenaren zijn gehouden aan de voorschriften uit de Wnb-besluiten. Zoals eerder aangegeven is er in 2020 een voorspellingsmodel gereed en zal dus 30 uur van tevoren duidelijk zijn wanneer vogelmigratie optreedt.

**5) In hoeverre bestaat de verplichting om te komen tot een radarsysteem met stilstand voorziening voor windturbines in de Eemshaven op grond van de wet natuurbescherming? Graag een uitgebreid antwoord.**

Antwoord: Wij zijn van oordeel dat het opleggen van een stilstand voorziening voor trekvogels in de Eemshaven, op grond van de specifieke omstandigheden, op grond van de Wet natuurbescherming, noodzakelijk is. Van belang is dat rond de Eemshaven sprake is van gestuwde trek en dat daarom relatief veel trekvogels aanvaringsslachtoffer worden. De gunstige staat van instandhouding van verschillende van deze trekvogelsoorten is nu al in het geding.

**6) In de Verenigde Staten is er reeds een systeem in werking dat zeer precies en tot drie dagen van tevoren vogelmigratie kan voorspellen. Waarom is er gekozen voor weer een nieuw onderzoek dat tot een jarenlange vertraging zal leiden, terwijl een dergelijk systeem al bestaat? Graag een uitgebreid antwoord. Is het college bereid ook naar het buitenland te kijken voor een dergelijk systeem? Zo nee, waarom niet?**

Antwoord: De Verenigde Staten en Nederland (of in breder verband de trekvogelmigratie Europa-Afrika) zijn onvergelijkbaar. Een trekvoorspellingsmodel in de Verenigde Staten is logischerwijs gebaseerd op vogelmigratiebewegingen in en rond de Verenigde Staten en gaat uit van Amerikaanse meteoradargegevens. Kennis van migratiebewegingen en data van Amerikaanse radarsystemen in de Verenigde Staten is dan ook van weinig nut voor een Nederlands model. Het vergaren van kennis over migratiebewegingen op Europese schaal en het bouwen van de technische infrastructuur voor het model (denk aan toegang tot data meteoradarinstallaties, verwerking gegevens) kost tijd. De Universiteit van Amsterdam ontwikkelt het model en maakt hiervoor gebruik van kennis die wereldwijd aanwezig is op het vlak van trekvogelvoorspelling.

**Het onderzoek dat u in 2016 heeft laten verrichten door de bureaus Waardenburg en Altenburg&Wymenga resulteerde in een aantal aanbevelingen. We hebben daarover mede op grond van het voorgaande, de volgende vragen:**

**7) Er blijken, ook van een Nederlands bedrijf, al vogelradars geplaatst en actief te zijn. Het volgende wordt op blz. 64 van het rapport geschreven: "Een stilstandsvoorziening op basis van lokaal gemeten trekintensiteit op rotorhoogte geeft de meest effectieve stilstand én reductie van slachtoffers. Systemen die dit mogelijk maken zijn de vogelradars met SCADA-voorziening (i.e. waarschuwing bij hoge trekintensiteit) van Robin Radar en van DeTect Inc.". De radars van het Haagse bedrijf Robin Radar worden elders al gebruikt. De aanschafkosten lijken mee te vallen. Opnieuw: waarom is er gekozen voor een onderzoek naar iets dat er al is en waarom is deze aanbeveling niet overgenomen?**

Antwoord: Direct stilzetten op basis van radar leidt tot zeer hoge onbalanskosten en potentieel tot stroomuitval in grote delen van Europa. Stilzetten kan dus alleen gebeuren indien het moment van stilzetten meer dan 30 uur van tevoren bekend is. Dat kan alleen op basis van een trekvoorspellingsmodel.

**8) Als de radar met stilstand voorziening nog zo lang op zich laat wachten, bent u dan bereid om tot die tijd gebruik te maken van de trekvoorspellingen van de Koninklijke Luchtmacht, ook als dat wellicht betekent dat de turbines wat vaker stilgezet moeten worden? Indien ja, hoe en wanneer. Indien niet, waarom niet?**

Voor het antwoord op het eerste deel van de vraag verwijzen wij naar het antwoord op vraag 2. Wij maximeren het aantal stilstand uren ten behoeve van trekvogels in de Wnb besluiten op 100 uur/jaar. Hierdoor wordt enerzijds het verlies aan opbrengst van duurzame energie beperkt en wordt anderzijds een belangrijke reductie van trekvogelslachtoffers gerealiseerd.

**9) In het rapport worden ook aanbevelingen gedaan met betrekking tot de vleermuizentrek. Die trek is volgens het rapport (blz. 66 e.v.) eenvoudig voorspelbaar en de reductie van slachtoffers tot wel 90% in te perken door relatief eenvoudige maatregelen. Wat gaat u afspreken of heeft u afgesproken met de windproducenten.**

Antwoord: Wij leggen een stilstand verplichting voor vleermuizen op in alle Wnb-besluiten voor nieuwe windparken rond de Eemshaven en Delfzijl.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.